

DEBRECZEN

Szerkesztőség: Debrecen, Bajcsy Zsilinszky utca 1. sz. (Arany Bika bérház.) Tel: 41-13 (7 mellékállomással). Szerkesztőségi hivatalos órák d. n. 4 11 ig

KELETMAGYARORSZÁGI NAPLÓ

Kiadóhivatal és nyomda: Bajcsy-Zsilinszky-u. 1. sz. (Arany Bika bérház) főelemlet. Tel: 41-13 (7 mellékállomással). Hivatalos órák: reggel 8 órától este 6 ig

Alkotmányunk

Az ország dolgozó népe rendkívül nagy érdeklődéssel fogadta a Magyar Népköztársaság alkotmányáról szóló törvényjavaslatot. Mindnyájan éreztük, hogy a törvényjavaslat megalkotása történelmi jelentőségű esemény. Új nagyszerű fejezete kezdődik népünk történetének; az elmúlt négy és fél esztendő vívmányai, eddig elért eredményei mélyreható értelmet nyernek a törvényjavaslatban. Így képpen alkotmányunk részben az eredmények foglalata és szentesítése lesz. De nemcsak ennyi. *Utat mutat és hatalmas programmal ad a jövőre is.*

Amikor most a törvényjavaslat az országgyűlés elé kerül, az ünnepi órákban gondoljunk arra, hogy mindaz, amit elértünk, csak a Szovjetunió segítségével vált lehetségessé, a Szovjetunió biztosította számunkra azokat az előfeltételeket, amelyek eddigi felemelkedésünkhez vezettek és megteremtették számunkra a nép hatalmát szentesítő alkotmányt a Szovjetunió segítségével indult el hazánk a népi demokrácia útján, hogy megvalósítsa a szocializmust. Most már valóban elmondhatjuk, hogy a Szovjetunió felszabadító műve nyomán újjáépült ország a munkásosztály rég kipróbált tapasztalataival és a Magyar Dolgozók Pártjának irányító szerepével a dolgozó nép igazi otthonává válik, a munkások és dolgozó parasztek államává: Magyar Népköztársasággá, amely mint az új törvényjavaslat kimondja, *rádi a magyar dolgozó nép szabadságát és hatalmát, az ország függetlenségét, harcol az ember kizsákmányolásának minden formája ellen, szervezi a társadalom erőit a szocialista építésre.*

Volt már ennek az országnak alkotmánya, de az csak a nép elnyomóinak jelentett hatalmat és fegyvert a dolgozó nép ellen. *Most azonban a nép korácsol magának hatalmat és fegyvert új alkotmányával mindenfajta kizsákmányolással szemben.* Voltak nagyszerű kísérletek nemzetünk történelmében, hogy a nép alkotmányosan biztosíthassa jogait és hatalmát, gondolunk itt elsősorban a száz év előtti szabadságharcokra, a 48-as országgyűlés messiás jövőbe mutató vívmányaira. Gondolunk a harminc év előtti törekvésekre, amikor az 1919-es szocialista forradalom új világot készült teremteni, hódogabb, emberibb jövőt minden dolgozó számára. A múlt küzdelmeinek ezek a dicső társadalmi tapasztalatai különösen az 1919. évi forradalom kísérletei nagymértékben közremű-

Az amerikai szenátus leszállította a Marshall-hiteleket

A demokratikus Kína nagy anyagi és erkölcsi támogatást kap a Szovjetuniótól

Az amerikai szenátus több mint két hétig tartó vita után 63:7 ellenében elfogadta az idegen országoknak nyújtandó hitel összegéről szóló törvényjavaslatot. Ez a törvényjavaslat mintegy 10 százalékkal csökkentette a Marshall-terv keretében az amerikai kormány által javasolt hitelek összegét.

A New York Daily Worker idezi a villamosipari szakszervezeteknek azt a nyilatkozatát, amely szerint az Egyesült Államok kormánya igyekszik eltírtkolni a munkanélküliek való számát. A szakszervezet megállapítja, hogy az Egyesült Államokban a munkanélküliek száma most hat millió.

Ho-Juchih kínai külügyi szakértő a peipingi rádióban megemlékezett arról, hogy négy esztendővel ezelőtt üzent hadat a Szovjetunió Japánnak. Négy évvel ezelőtt a szovjet haderő és a mongol alakulatok 764.000 főnyi japán hadsereget semmisítettek meg egyetlen hét leforgása alatt. A Szovjetunió közbejött nélkül Mandzsúria és Kínának nagy része ma éppen úgy amerikai gyarmat volna, mint ahogy amerikai gyarmat Délkorea és a Fülöp szigetek.

— Az egész kínai nép örömmel üdvözi a Szovjetunió és Észak-Kína demokratikus kormánya között létrejött szerződést, amely az egyenlőség és a kölcsönös jólét szem előtt tartásán alapszik. Minden okunk megvan feltételezni, hogy a Szovjetunió és Kína testvérként fog együtt dolgozni és a békés építésbe kezdő demokratikus Kína nagy anyagi és erkölcsi támogatást kap a Szovjetuniótól.

— Napról-napra gyengébbek lesznek az imperialista támadók, akikkel szemben állnak a Szovjetunió, és Kína 650 milliónyi lakossága mellett a csendesóceáni, még

elnyomott népek milliói. Ha mégis megkísérelnének egy kalandos támadást, ugyanaz a sors fogja őket érni, mint négy évvel ezelőtt Japánt — fejezte be rádióbeszédét.

A SZOVJETUNIÓBAN

Élő jugoszláv politikai emigránsok lapja, a »Szocialista Jugoszláviáért« legutóbbi számában Titóék parasztnyüző beszolgáltatási rendszerével foglalkozik. Titóék a beszolgáltatásra csupán a szegény- és középparasztot kötelezik. Ma már mindenki előtt világos, hogy Titóék »szocializmusa« nem egyéb, mint a dolgozó parasztek kizsákmányolása és a kulákok megsegítése. Titóék szerint a szegényparaszt jobban él, mint a kulák, mert több sertése van. Ebből ered az az utasítás, hogy a szegény- és középparasztól kell elvenni a díszlokat és nem a kulákoktól. Titóék a szegény- és középparaszt kizsákmányolását és a kulákok védelmezését ma már az államapparátus segítségével hajhtják végre.

PARISBAN

francia iparostanulók tüntettek az iparisírók bezárása ellen. A rendőrség brutális módon beavatkozott és több ifjút agyba-főbe vert. Egyik közülük Eugene Fromentin gépkocsivezető, szakszervezeti titkár belehalt súlyos sérüléseibe. A baloldali közvélemény követeli, hogy indítsanak vizsgálatot a halál körülményeivel kapcsolatban. Arra lehet következtetni ugyanis, hogy nem esés következtében halt meg, mint eddig hangoztatták, hanem a rendőrség ütlegei miatt.

DELKOREÁBAN

Csang-Kai-Sek és a délkoreai bábormány miniszterelnöke megbeszélést folytatott kommunistaellenes esendesóceáni szövetség alakításáról.

A szovjet sajtó a magyar alkotmánytervezet teljes szövegét közli

A szovjet hírközlő források nagy publicitást adnak a Magyar Népköztársaság vasárnap nyilvánosságra hozott alkotmánytervezetének.

A moszkvai rádió és a TASZSz Iroda hétfői méltatása és ismertetése után kedden a szovjet sajtó ismerteti teljes egészében az alkotmánytervezet szövegét. A szovjet lapok is, közleményük bevezetésében a moszkvai rádió és a TASZSz Iroda említett méltatás idézik, amely megállapítja, hogy az alkotmánytervezet rögzíti a magyar népi demokrácia eddigi fejlődésének eredményeit és biztosítja fejlődését a szocializmus felé.

Egy millió 140 ezer forintos hitelt kapnak a hajdúmezei földművesszövetkezetek

A népi demokrácia újabb jelentős anyagi segítséggel látja a hajdúmezei dolgozó parasztság támogatására. A megye földműves szövetkezelei a közeljövőben 1 millió 140 ezer forint árú hitelt kapnak. Ez lehetővé teszi a dolgozó parasztság számára az őszi szezonban való legjobban, a tájegységnek megfelelő árúllátását. Az anyagi segítség folytán a földművesszövetkezetek megfelelő árukészlettel előkészülhetnek az őszi szezonra és a dolgozó parasztság mindentelnyét kielégíthetik az áruszükséglet terén.

Átadták a köztársasági elnök zászlaját a győztes diósgyőri brigádnak

Nagy ünnepség keretében adták át a diósgyőri Vasgár kultúrteremben a Felföldi brigádnak a köztársasági elnök vándorzásliját. Szakasits Árpád köztársasági elnök beszélt a gyár dolgozóikhoz.

Beszédben rámutatott, hogy sehol sem olyan széles, biztos és szabad a fejlődés útja, mint a Szovjetunióban és annak példáját követő népi demokráciákban. Itt a tudomány és munka nem a kizsákmányolásnak, hanem a dolgozók testi és szellemi jólétének forrása. Rámutatott az elért gazdasági eredményekre, amelyekre a külföld is elismeréssel figyel fel. Budapest a nemzetközi kongresszusok városává válik, a béke fővárosává.

De nem állhatunk meg a fejlődés útján, a fejlődés ütemét meg kell gyorsítani. Az öt éves terv állója és omegája a nehézipar. Ez népgazdaságunk alapja, ettől függ népünk jóléte, biztonsága, szabadsága, békéje. Erdemes dolgozni, erdemesen versenyezni, erdemesen a szocialista munkaverseny terheit és felelősségét vállalni.

Ezután átadta a győztes brigádnak a munkaverseny jutalmát a köztársasági zászlót. Több felszólalás zárta be a jól sikerült ünnepséget.

Magyarországon minden a nép erejéből valósult meg

Rövid magyarországi tartózkodása után Paolo Neruda repülőgéppel elutazott. Elutazása előtt a következőket mondotta.

— Szép volt látogatásom és nagyon boldog voltam Magyarországon. Mindenütt, amerre jártam reformtörekvéseket és újításokat láttam. Különösen érdekes volt számomra az az összehasonlítás a mi amerikai világunkkal, ahol hatalmas természetesen feudális földbirtokok urai bitorolják a földet és a munkásokat kizsákmányolók találják rabságban.

A hatalmas ipari fejlődés, amelyet mindenütt láttam, azt az erőt kellett bennem, hogy Magyarországon minden van bőségben és a lehető legkevesebb költséggel és a nép erejéből valósult meg. A magyarországi szocialis berendezés az igazság és nem az igazságtalanságon alapszik. Tiszán láttam, hogy a szocializmus felé haladás Magyarországon tény és azt senki és semmi nem tudja megállítani.

ködték a Magyar Népköztársaság alkotmányának létrehozásában. Új alkotmányunk mélyreható változásokat fejez ki az ország gazdasági és társadalmi szerkezetében, s megjelöli, megmutatja: milyen irányban fog haladni a fejlődés útja.

Az alkotmány biztosítja és megvédi a munka jogát, a tanulás jogát, a dolgozóknak a pihenéshez és üdüléshez való jogát, biztosítja a Magyar Népköztársaság polgárai számára a törvény előtti egyenlő jogok élvezését, biztosítja a nők egyenlőségét

gát, megvédi a házasság és a család intézményét s következetesen védelmezi az ifjúság érdekeit. Történelmi jelentőségű része az alkotmányról szóló törvényjavaslatnak, amely kimondja, hogy a Magyar Népköztársaság biztosítja a polgárok lelkiismereti szabadságát és a vallás szabad gyakorlásának jogát. Jól tudjuk, hogy a tőkés országokban, a tőkés országok alkotmányaiban ezek a jogok csak papíron szerepelnek és azokat a valóságban nem alkalmazzák a nép javára. Nézzünk körül nap-

jainkban a nagytőkés világban, nézzük meg a nyugati országokat: Amerikát, Angliát, Franciaországot és Olaszországot, ahol a munkások milliói kerültek az utcára, a munkanélküliség, éhség és nyomor karmaiba. Ezeknek az országoknak az alkotmányai fenn hangoztatják például a munka jogát, a szabadság jogát, mégis a hatalom gázbombáival, gumibotokkal támad rá a munkát, kenyeret követelő munkásokra.

Mindannyiunk személyn

elménye az új alkotmány történelmi élmény. Vállvetve építjük szocialista jövőnket, építjük szilárd, megdöntetlen otthonát és hatalmát az egész dolgozó népnek. Tovább folytatjuk a küzdelmet a belső és külső ellenségek ellen, hogy megsemmisítve a reakció minden maradványát és védelmezve népünk békéjét, az imperialista támadók háborús pusztításával szemben, boldog és művelt magyar nemzet éljen új, szabad emberi életet, alkotmányunk szellemében.

Beszél a nép,

arról, hogy mit jelent számára az új népköztársasági alkotmány

Történelmi nap és ünnepi dátum a magyar nép életében 1949. augusztus 7., amikor nyilvánosságra került az új alkotmány, a nép alkotmányának tervezete. A dolgozó nép megértette, mit jelent életében ez az államunk egész életére kiterjedő, a szocializmus további építését biztosító okmány, melyet mint sikereink minden eddigi tényezőjét: a munkásosztályt, a Magyar Dolgozók Pártját és a magyar nép nagy vezetője, Rákosi Mátyás adott népköztársaságunknak.

Műhelyekben, hivatalokban, falusi házakban, az egész országban az új alkotmánytervezetről beszélnek. Mindenki érzi, hogy milyen döntő fordulatot jelent ez az ország fejlődésében és a dolgozók nagy lelkesedéssel beszélnek róla.

Népvélemény gyűjtésünk során a dolgozó nép minden rétegét megkérdeztük, mi a véleménye a Magyar Népköztársasági Alkotmányáról. A lelkes hangú nyilatkozatok során elsők:

DUSICZA FERENC ref. lelképásztort, h. polgármestert szólaltattuk meg:

— A Magyar Népköztársasági Alkotmánya külön választja az Egyházat az Államtól, de egyben biztosítja a polgárok lelkiismereti szabadságát és a vallás szabad gyakorlásának jogát. Ez azt jelenti, hogy a Magyar Népköztársaság területén — minden ellentétes és rosszindulatú híreszteléssel szemben — van vallásszabadság és az Egyház a maga területén szabadon fejtheti ki azaz tevékenységét.

— Most lehet igazán Egyház az Egyház, nem pedig világi hatalmi törekvések általános és méltatlan hordozója. Leveti magáról a történelem folyamán magára vett, sőt magára erőszakolt bűnös formákat. Eredeti feladata és célja kiszabadul felesleges tehertételeiből és rendelkezésének megfelelően töltheti be igazi hivatását.

— Nem lesz többé Magyarországon kiváltságos, úgynevezett államvallás, amely a lelkiismereti kényszer kíméletlen alkalmazásával igyekezett elnyomni az új és őszinte hittapasztalásból kinövő vallásosságot és hitéletet. Nem lesz többé kíméletlen inkvizíció azok ellen, kik nem úgy akarják imádni Istent, ahogy azt Róma diktálja.

— Végül alkotmányunk világos és határozott megállapítása mellett alapjában és gyökerében dönt meg III. Ince pápa erőszakolt és világi hatalomra éhes elmélete, amely szerint az állam éppen úgy az Egyháztól kapja a hatalmát, mint ahogy a hold fényét a naptól.

— Nekünk a dolgozók általa féltett kincsünk, amelyet a dolgozók jóléte érdekében realitás alapokra építünk fel, nem pedig ellenőriz-

hetetlen és fantasztikus elképzelésekre. A dolgozók általánosan az Egyház is akkor teljesíti igazán hivatását, ha a dolgozók békéjét és nyugalalmát erősíti tevékenységével.

SZÉKELY ZOLTÁN a DÉFOSZ termelési felelőse nyilatkozik:

— Ez az első alkotmány, mely valóban a nép alkotmánya az ország ezredéves történelmében. Hosszú idő kemény harcain elözték meg, míg idáig juthattunk, hogy Magyarországon törvény legyen a Népköztársaság alkotmánya. Ma már törvényes alkotmányos jogok biztosítják a dolgozó nép hatalmát és hirdetik: a dolgozó parasztságnak joga van a földhöz.

MUHI MIHÁLY

a debreceni földművelésügyi miniszter kezeli az alkotmányt a következőket mondotta lapunk munkatársának:

— Alkotmány minden időben mást és mást jelentett. A régi úri Magyarországon az alkotmány számunkra elnyomást, kizsákmányolást, az urak számára jólétet, gondtalan dúsulást jelentett. Az új alkotmány a nép jogait biztosítja a dolgozó nép érvényesülését, a szocializmus építését.

MÓNUS LAJOS

11 holdas parasztember szavai is lényeges dolgokat világítanak meg. »Az alkotmány a hatalmat jelenti — mondotta —, a dolgozó nép

alkotmányát, a dolgozó nép hatalmát. A népköztársasággá való átalakulásunk döntő jelentőségét én abban látom, hogy megszilárdítja a munkásosztályt és a vele szövetséges dolgozó parasztságot erejét.

GYÖRFFY ALBERT

kiskereskedő, a Debreceni Kiskereskedők Egyesülete, mint a KISOSZ tagja elnöke:

— Az új népköztársasági alkotmány a dolgozó nép szívéből fakadt, annak vágyait, reményeit, kívánságait öntötte törvény formájába. A demokratikus fejlődés hozta magával az új alkotmányt: megszűnt a királyok isteni kegyelméből való jogok korszaka, most a dolgozó nép uralkodik és a dolgozók öntik formába az új alkotmányt, amely minden hatalmat a nép, a dolgozók kezébe helyez, megbecsüli a munkát, jogot ad a munkához és pihenéshez, de kötelességet is ró a dolgozókra. Nagy megnyugvással fogadtam de azt hiszem a kiskereskedőtársadalom minden tagja a kereskedelemre vonatkozó részt: a nagykereskedelem megszűnt, a kiskereskedelem élettelősége biztosítva van kedvező lehetőségek mellett és az állam irányító, ellenőrző szerepét csak megnyugvással fogadja minden kiskereskedő, mert ebből csak előny származik. Egy olyan kérdést is tisztáz az új alkotmány, melyet a reakció, az imperialisták ügynökei, a rémhíterjesztők eddig kihasználtak: biztosítja az öröklést, a mun-

DEBRECZEN 3. OLDAL 1949. VIII. 10.

kával szerzett tulajdonjogot. Ezzel összedől a reakció kútmérgezési lehetősége.

— Az új alkotmányt nekünk, a dolgozó rétegnek készítették, a dolgozó munkás és paraszt jogait, alkotmányos munkát, emberi, szabadságjogait öntötte formába, a legnagyobb örömmel és megnyugvással, teljes együttérzéssel fogadta minden dolgozó magyar. A békétábor élén álló hatalmas Szovjetunió, a népi demokratikus kormányzat, a békétábor ereje tette lehetővé az építő munkát, a további demokratikus fejlődést és átalakulást, amelyek egyik legszebb láncszeme az új alkotmány, a népköztársasági alkotmánya.

LENCSHES ERZSÉBET államügyészségi irodatiszt:

— A népköztársasági új alkotmányt nagy figyelemmel és nagy örömmel olvastam. Mint igazságügyi vonalon dolgozó hivatalnok és mint nő külön áttanulmányoztam és nagy megnyugvással, boldog meglepéssel fogadtam az új alkotmányt. Sok dolgozó vágya, reménye valósult meg, a legszebb ajándékot jelenti az új alkotmány, amely nem pusztán jogi el-

kötés, hanem élő, szerves része a dolgozók mindennapi életének. Minden hatalom a dolgozó népe, a dolgozók általa ad új alkotmányt a dolgozóknak.

— A Szovjetunió felszabadító hadseregének köszönhetjük a szabadságot, az életet, a fejlődést, a demokratikus átalakulást és a dolgozó parasztsággal szövetséges munkásosztályt tette lehetővé ennek folyamán, hogy az új alkotmányt adhat a dolgozó népek, amely tisztán, világosan, mindenki által érthető nyelven szegedi le azok a kérdéseket, amelyek a szocializmus felé haladó magyar nép jövőjét jelenti és biztosítja. A munkához, pihenéshez való jog, a lelkiismereti és vallásszabadság, a bírói, állami ügyészségi, igazságügyi alapkérdések rendezése — mind olyan probléma, melyet örömmel és meglepéssel, mely megnyugvással fogad a dolgozók társadalmában.

— Mint nő, közelről látom és érzem a nők egyenjósításának minden fázisát, amelyet most az új alkotmány is biztosít. A nők külön hálás elismeréssel fogadják az új alkotmányt, amely részét is az új alkotmány megteremtésének, a nők egyenjósultságát.

Kis cipact - nagy teljesítménycél

Sándor János 600 százalékkal teljesítette túl a terménybegyűjtést

Nyírábrányban a kastély helyén ma már tanyai internátus van, az utca neve se Horthy Miklóst hirdeti, mint még két évvel ezelőtt. A nyírábrányiak a demokratikus fejlődés irányvonalán, a falu szocializálásán dolgoznak.

Leszállt az este. A közházán sehol semmi fény. Lámpát hoznak. A hirtelen sötétarado világosságban megpillantjuk

Sándor Jánost. Eppen őt kereszük.

Mert Sándor János nevezetes embert Nyírábrányban. Mióta 600 százalékkal ért el a terménybegyűjtési versenyben, valamennyien feljegyelték rá. Ő csak szerényen mosolyog kérdésekre:

— Igazán nincs ebben semmi rendkívüli. Más is megcsinálta. És végeredményben hova vigyem a búzát, ami a vetőmag meg a fejadagon felül megmarad? Az állam igen szép árat fizet érte és amellet prémiumot is kapunk. Persze csak az idejében beszovaltatott. A késtemeskedőkre az állam jogosan sújt le. Hiszen ilyen kedvező feltételek tavaly sem voltak. A dolgozó parasztságról levették a terheket és azt a kulákok vállára helyezték.

— Örül a terménybegyűjtés sikerének?

— Természetesen. De nem lesz elbizakodott a jó eredmény. Nagyon jól tudom, hogy az érdem nem csupán az enyém. Az idő kedvezett a föld jó. Az igaz, hogy olyan művelést kapott, amit még eddig soha. Látszik, hogy huszunkra vannak géppallosok. Az ő mélyszántásuk nyomán komoly terméseredményről számolhatok be. Ez a ritka aztán, hogy a cséplés után egyenesen mehettem a földművelésügyi miniszter raktárába és nem 100 hanem 600 százalékkal teljesítettem túl a kötelezettségemet.

Olyan egyszerűnek látszik az egész, pedig hatalmas munka volt, míg megszülehetett ez a nagyeredmény és róla a kis riport...

Hogyan töltik el szünidejüket a szovjet diákok

A Szovjetunióban 1949 nyarán 45.000 diák (ölti el szünidejét szanatóriumokban és a szakszervezetek kripti, kaukázusi és fekete-tengerparti üdülőiben. A szovjet ifjúság azonban többre becsüli a változatos és telen pihenést, ezért sok kirándulást, tanulmányutakat tesz. Sok főiskolának saját hajója van, amelyen a hallgatók végig látogathatják a Szovjetunió különböző vidékeit.

Kiss Anjal.

Határszéli jegyzetek

Rómán határ, 1949 aug. hó. Róma lesi a zsákmányát a vészszélén, fent vércse kering. Az aszsonyok sárlóva a kezükben meziláb tapossák az ösvényt a falu felé. Egy félmeztelen barnahajú férfi, a tűző nap felé emelve korcsóját iszik. Enekhangokat kergek a szél az erdő irányából. — És a határ itt van néhány lépésnyire. Színesen szavozott órhódé, sorompók, amilyen szokot lenni, de a vidék arca megváltozott. Nem a külsőségekre gondolok. Arra, hogy talán hegyek emelkedtek, vagy erdők tűntek el. Nem, ez a változás az emberek lelkében, a dolgozó nép életében következett be. Itt és odaát...

Puskalövés dörrént... és síp-szó hasított az éjszaka csendjébe. Ha a határ nem volt éber, a csempészek vígan folytatták bűnös üzemüket. Ma ez már a múlté. Békés építő munka folyik. Itt a határ közelében megalakult a Grósz-jányai termelőcsoport. Lukács Ignác az elnöke és teljes erővel bekapcsolódtak a szocializmus építésébe a mezőgazdaságban. 115 hold földön gazdálkodik 15 család. A földek elnyulnak egészen a határig. Itt is békében dolgozhatnak. A baráti román népköztársaság határán. Már a terménybegyűjtést végzik. Hajdú-nánási cséplőgépet csépezték el a búzájukat és öntötte zsákokba kiel első szövetségi termésüket. A föld is jobban kiterít magáért ebben az esztendőben. En én azt hiszem a mélyszántásért, gondos megmunkálásért, műtrágyázásért volt hálás.

Nyírábrány. Határállomás. Vonaton és országúton. Főterén egy

parkban mohosfejtű öreg szobor áll. A zöldrefakult cirádas aranybűtűk tanúsága szerint „Ábrányi Kornél 1822—1903. A magyar zene úttörője”. A szobor az új magyar zene hangjait hallgatja most magányában: A cséplőgépek búgását, mely a felszabadult és földhözjuttatott dolgozó parasztságot csépele. A föld jól fizet a jó munkálásért. Élő példák itt a termelési szerződéses gazdák. Papai István, Solymosá György, Zupric István és Kerecsi Mihály. Valóságos csodát művelt a jó földön a szakszerű művelés és termelés. A tervszerű munka: Két holdon 38 mázsa 38 kiló kifűtő minőségű vetőbúzáhozott a föld s ezzel Nyírábrányban és a Tiszántúlon, talán országosan is egyedülálló rekordot értek el.

Nagyfűlöp. A szétdobált tanyaházak középpontjában a község-háza áll. Itt dolgozik bent Szemán Margit és Mészáros János EPOSZ intező. A terménybegyűjtési verseny adatait írják össze és rendelkezik a vételi jegyeket. Nagyfűlöpön is vannak szép eredmények. Kitétek megukért a fűlöpök is, a dolgozó kis- és középparasztsók. Felismerték, hogy a helyük a munkásosztályvezette dolgozó kisparasztsággal van. T. Papp János 212 kiló beadására kötelezett 11 holdas parasztember 10 mázsa 57 kiló adót be, Csépan-szki Miklós 11 holdas középparaszts 161 kiló helyett 214 kiló, hasonlóképpen a szintén 11 holdas Czifra György is.

A VIT-ről beszélgetünk Szemán Margittal. Mikor erre terelődött a szó, kérdése sem kellett feladnom. Ő beszélt és lelkesedése

Rádió utalványát
azonnal beváltom bármilyen ORION készülékre, 18 havi részletre előleg nélkül
MAYER mérnök Kosuth-utca 13 sz.

Újítók, feltalálók, ésszerűsítők

23.000 újítás — 130 millió forint megtakarítás

A feltalálók, újítók tervszerű munkája Magyarországon a népi demokráciával egyidős. Az elmúlt rendszerben khaotikus állapotok uralkodtak ezen a téren is. Feltalálók magukra hagyva, támogatás nélkül, tervszerületlenül dolgoztak, sok volt az elvont, a gyakorlati élettel semmi kapcsolatot nem tartó kutatás. Pedig a magyar nép soha nem szűkölködött ezermesterekben, ötletes újítóknak. A mostoha körülmények között azonban a találmányok nagyrésze elsikkadt, támogatás hiányában a kutatók kedvüket veszítették, vagy pedig nem bírtak kísérleteikhez anyagi fedezetet találni. A felszínre került találmányok nagyrészt is elcsúszottak a kapitalista rendszer, melynek nem volt érdeke, hogy a nép széles rétegei az újítások, találmányok révén olcsóbb cikkeket jussanak.

AZ ÚJÍTÁSI MOZGALOM

munkásszótalmunk egyszerű kezdeményezésére nemsokára a felszabadulás után megindult. A kezdeti nehézségek miatt azonban fejlődésében csak egy esztendője bontakozott ki. Amíg az elbírálására kiépült az újítási szervezet, addig az újítások zömét a nehézipar adta, mely már éveket ezelőtt egységes módon rendezte az újításokkal kapcsolatos kérdéseket.

A múlt év novemberében megjelent rendelet a gyors fejlődés céljaitól teremtette meg s a mozgalmat kiterjesztette az egész iparra. Január végén már több, mint 1000 újítási bizottság kezdte meg működését, a dolgozók legszélesebb rétegei megismerték az új lehetőségeket s az újítók érdekében a kormányrendelet messzemenően védte. Ma már az újítók, a tapasztalatosságra céljait megvalósító újító- és elmunkáslőrők hónapról-hónapra tökéletesen működének.

AZ ORSZÁGOS TALÁLMÁNYI HIVATAL

közlése szerint újítók az év első felében 23.000 újítási javaslattal 130 millió forint megtakarítást értek el. A benyújtott javaslatok közül már elfogadták, illetve alkalmazásba vettek 8847 újítást s dolgozóknak 4 és félmilliót fizetnek ki jutalomként. Népgazdasági szempontból óriási jelentőségű fejlődés rejlik e számok mögött. Azt jelenti, hogy az újítási mozgalom valóban kezd tömegeskedni megmozgatták a dolgozókat mind szélesebb rétegei töpreng újításokon, ésszerűsítéseken. A tapasztalatosságra pedig biztossá, hogy az újítási mozgalom rohamos fejlődésének útjára nem fog csökkenni.

TERVSZERŰSÉG AZ ÚJÍTÓK MUNKÁJÁBAN

Nagyjelentőségű lépést jelent, hogy a Találmányi Hivatal az illetékes minisztériumok és szakszervezetek bevonásával összeállította azoknak a feladatoknak sorozatát, amelyek megoldásához leginkább szükség van újítók munkájára, tevékenységére és kezdeményezésére. Iparáganként kataszterbe vette ezeket a feladatokat, témaköröket, melyekre vonatkozólag a szabaddalmi leírások az újítók rendelkezésére állnak az Országos Találmányi Hivatal könyvtárában. De lépés történt, hogy az IKSZ útján vidéki újítók, találmányok kísérletezők levelében megkaphassák a témakörrel kapcsolatos leírásokat, irrodalmat, hogy a témakörben megjelent legújabb találmányok ismeretében teheressék meg az újítók javaslataikat.

ÚJÍTÁS-KATASZTER KÉSZÜL

Készül az újítás- és találmánykataszter is, mely szintén rendelkezésre fog állni a kutatóknak. Debreceni vonatkozásban is egyre szebb eredmények és mind szélesebb körben bontakozott ki úgy az újítómunka, mint a tapasztalatosság és munkamódszerátadása.

A debreceni újítók munkái között számos figyelemreméltó és nemzetgazdasági szempontból jelentős találmányt találunk. Csak a legutóbbi betérjések sorozatát fel is soroljuk: a Hajlított Bútorgyár dolgozói közül Fábrián I. István csiszoló olyan felhőgépi szerkezetet készített, melynek segítségével pillanatok alatt kiserülhető és jobban kihasználható a csiszolópapír. Szilvási József szalgőfűrészes élmunkás az ovális ülések vágásával kapcsolatban olyan modellt alkalmaz, hogy rajzolás nélkül egyenesen vágni lehet az ülést. Sinkovits Imre a szeklábak esztergálásához olyan négyoszögű befogó szerkezetet állított össze, mely időmegtakarítást és csökkenést jelent eredményez. Kovács István asztalos új szerű fűrészművel készített a rá-mákhoz. Van egy lábkanyarító modell újítása is, mely speciálisan kanyarítja a szeklábakat. De az újaból Fekete Sándor, Tinkó Kálmán, Vági János is értékes újításokat szerkesztettek, melyeket már felhívásra kaptak a Párpárti Igazgatóságához s többen közülük már alkalmaznak is.

Értékes újítási javaslatot adott be Sütő József (debreceni MÁV műhely). Javaslata alapján az az-életű külföldről, majd magánöng-ektől beszerezett horzsoló helyett homlokfővel alkalmazták a fényez-ések előtti csiszolásra. A javaslat kitűnő eredményt bevált. Ennek alapján bevezetésre került a MÁV Iszvántéki, Eszaki és más műhelyekben is s megálpították, hogy a javasolt homlokfő a keményebb tapaszt is jól csiszolja a

csiszolt felületet nem kaperja, a horzsolónak is kisebb mértékben kopik s ellentétben a mesterséges horzsolókkal a dolgozó újítóját nem marja fel. A külföldi behozatal csökkentésével pedig jelentős összeg takarítható meg.

Ötletes újítás Kovács Béla t- pusparketta találmánya. Vámosi Nándor (MÁV debreceni műhely) fedett teherkocsi ablakszerkezet módosítása. Hárses Imre keskeny-vágányú teherkocsi kovacsoltvas vezetőke öntöttvas helyett vasalata, Temesvári Márton egyeme-tes burgonyafilétő- és kapáló-gépe, Kovács Annelé (Dohány-gyár) újrendszerű kézi cigarettacsomagolója, Tokai Mihályné vágógépcsomagolóalkítása, Kertész Eszter csutakvágógép asztalkája, Szabó Sándor közorús dohányvá-gógép újítása. Az Elektromosmü-velésel Biró Ferenc művezető újí-tása az oszlopállítással jelent nagy könnyítést, munkamódszer korszerűsítést, Gönczi János fűtő újí-tása a kazánfűtésrel, másik talá-lmánya a gáztermeléssel kapo-slatban jelent nagy megtakarítást, míg Paliga János, a gázműhely vezetője olyan készüléket szer-kesztett, melynek segítségével a fa- és szénfűtéses kályhákat a leg-rövidebb idő alatt csekély költség-gel gáztűzhelyévé lehet átszerelni.

Újítók úgy Debrecenben, mint országwide egyre fookzódo lendülettel dolgoznak. Munkájuk eredménye nemzetgazdaságunk számára egyre jelentősebb megtakarítást jelent.

(K. I.)

Augusztus 13-án megnyitják az újjáépített Déri Múzeumot

A Déri Múzeum régészeti osztályának és képtárának megnyitása f. hó 13-án szombaton d. e. 12 órakor lesz. A kultuszminiszter képviselőjében dr. Kardos László miniszteri osztályvezető fogja a kiállítás megnyitni. A megnyitás előtt, esütörtökön 11-én d. u. 5 órakor a múzeum

vezetősége a tömegszervezetek és pártok kultúrfelelőseinek bemutatja a kiállításra kész helyiségeket. Felkéri azért ezúton a múzeum vezetőse a tömegszervezetek és pártok kultúrfelelőseit, hogy esütörtökön délután fél 5 órakor a kiállítás megtekintésére jelenjenek meg.

360 új óvoda épül az országban

Milyen új terveket várostit meg a kultuszminisztérium az új tanévben

A kultuszminisztérium teljes gőzzel készülődik a kövénkező tanévre. A kormány leg-utóbbi rendeletével az óvoda a közoktatás szerves részévé vált. Már a régi óvodai törvény is a vallás- és közokta-tásiügyi minisztérium fel-ügyeletére bízta ugyan az óvodákat, tanulmányi szem-pontból azonban ez a rendelkezés nem érvényesült és az óvodák lassanként teljesen elszakadtak a közoktatástól, a tanulmányi felügyelet pedig elsorvad. Ennek az lett a következménye, hogy az óvodai nevelés színvonala le-süllyedt és az óvodákban folyó munkát végül má: senki sem tekintette nevelési fel-adatnak.

A felszabadulás után a népjóléti minisztérium vette gondjaiba az óvodákat, hogy ezzel is elősegítse az egész-ségileg annyira leromlott gyermekek megnevelését. Helyreállította a romos o-odaépületeket és elverte, hogy az ország 1947 óvodája közül ma már 1031-ben élkeztetés is folyik. A kultuszminisz-terium most külön óvodai-üg-yosztályt létesített, amely megszervezi az óvodák tanulmányi felügyeletét és gondoskodik arról, hogy az o-oda szociálpolitikai feladatán túl tanügyi feladatát is betöltsé. Július 1-én átképző

tanfolyamok indultak, ane-lyeken még az idén 500 óvó-nó kapja meg a szükséges át-képzést.

UJ EMBERT NEVEL A SZOCIALIZMUSNAK

A kultuszminisztérium óvodai ügyosztálya gondoskodik arról, hogy az új szocialista ember nevelése már az óvodákban megkezdődjék. A szocialista országépítésnek kötelességérző, becsületos gondolkodású, közösség szerető, felszabadult hazájáért rain-den áldozatra kész emberek-re van szüksége. Az új o-odai rendszer ennek a szem-pontnak figyelembevételével épül ki, hogy az óvodai ne-velés megfelelő alapja legyen az iskolai nevelésnek. Az öt-éves terv során 360 új óvodát építenek. Megalakul az o-odai szülői munkaközösség is, s az általános iskolai szülői munkaközösséggel a legszo-róbb kapcsolatban működik majd együtt. Ez a munkakö-zösség szociálpolitikai, poli-tikai és nevelési feladatokat old meg.

Az első orosz újság

Az Oroszországban nyomattott első újságot Nagy Péter alapította. Ennek az első újságnak címe így hangzott: Hírek háborús és egyéb eseményekről, amelyekről érde-mes tudni és megemlékezni.

Kulturvonattal a Hortobágyon

ahol a szocialista új ember legyőzi a természet mochtaságát

— Melyik a pedagógusok külön-vonata? — A nyolcadik vágányon áll — feleli a Nagyalomás portása az egyre sürűbben érkező és kérde-zősködő utasoknak. Tenyleg ott áll az erős napfény-ben, De ez nem a régi előkelő „kü-lönvonat”, hanem egészen más. Lehet nyugodtan kulturvonatnak nevezni.

Nem puha, párnázott ülésű luxus vonat, hanem G-kocsikból összeál-lított szerelvény. A kocsi tele vi-dám arcú, eleven tekintetű nőkkel és férfakkal. Van közöttük sok fiatal, de akad bőven „dereshajú-fiatall” is. Mind tanító. Az ország minden tájáról jöttek a Pedagógus Főiskolába, hogy ott magukat to-vábbképezzék a kétéves szakteni-tői tanfolyamon.

Nemcsak elméletet tanulnak, de nyitott szemmel a gyakorlati élet problémáit is megvizsgálják. Azért mennek most a Hortobágyra is. Voltak már a hathetes tanfo-lyam alatt a környék több helyén, Tokajban és máshol. Minderről láttak, tanultak. Ilyen tanítókra van szüksége a demokratikus Ma-gyarországnak.

Már indul is a vonat. A főiskola igazgatója, tanári kara is ott ül, vagy áll a kocsikban a fiatal taní-tók között. Idegen nem látná meg, hogy melyik a tanár, melyik a hall-gató. Igazi szociális testvéri peda-gógus közösség ez.

Megy a vonat, száll a dal. Zeng a pedagógus szakszervezet in-dulója: „Most kél az új világ és vezet sok millió izmos kéz. Mert erős vár a szakszervezet, Utunk már diadalra kész!”

Rohan a vonat, közeledünk a Halastóhoz.

A HALASTAVAKNAL

Megállt a vonat. A teletető és szaporító medencék keskeny gát-jait árad szét a „pedagógus-folyam sok ága”. Eljut mindenüvé, ahol látni, tanulni való van.

A szakszerű előadásokat jegyez-getik. Örömmel hallják, hogy ösz-szejárak a szakszervezetek és a tanítók is lehetnének vállalkozni.

Közben a „botanikus tanítók” gyűjtik a sziki növényeket, a tavak állatait. Tanáraik szakszerű mag-varazataik mellett. A tanítók ele-ven, színes csoportját még szebbé teszi az őszágra szedett lila só-virág...

Könyvek, strandtáskák, aktatás-kák megtehetnek a növény- és állat-világ itt található példányaival.

— Skorpíót, cibort foglalm! — Húzd ki azt a borzhinárt és békalilómot!... — Hallik innen-onnan.

A kiszabott idő letelt. Megy a vonat vissza a csárdához. Közben a délibábót csodálják azok, akik még nem látták.

LATOGATÁS A RIZS-FALUBAN

Már meg is érkezünk. De nem ám a Csárdához. Első utunk a rizs-táblákhoz vezet. Mert az nem „déli-báb”, hanem az építő, felemelő valóság.

Körülbelül 200 hold rizsföld ele-ven zölde — itt-ott kalászbán — megkapó látvány. Nem hiába mutatja nekünk büszkén a hála-mas állami gazdaság vezetője: Rajnák Ferenc, Kossuth-díjas dol-gozó, aki most tért haza a Szoviet-unióból, a tanulmányútról.

Büszkéik is lehetnek erre az eredményre a gazdaság dolgozói, mert ilyen rizst nem lehet látni se-hol. Holdanként 50—60 mázsa ter-méseredmény is lehet, igaz, hogy a „bruzon” nevű gyökérbetegség itt-ott foltozban kárt okoz, de ez nem jelentős és eredményesen véde-keznek ellene.

A pedagógusok nem elégszenek meg a magvarázatokkal, különösen a gyakorlati gazdaságtannal foglal-gozók. Belegázolnak a vízbe, ke-zükkel a víz hőmérsékletét érzé-kezik, kibontják a „hasban” levő erőteljes kalászokat, számolják a tövek szárait, keresik az elősdiéket kutatnak, tanulnak. Persze a gé-mek, golyák s más vízimadarak ezt kellőképpen méltányolva, el-szállnak tisztas távolba a színes, hangos, eleven szétszórdolt peda-gógus csoporttól. Gondolják mé-labásban: Lassan kiszorulunk a Nagy-Hortobágyból...

Bizony úgy is lesz! A szocialis-ta új ember le kell, hogy győzze a természet mostohaaságát. A „pusz-tai romanika” helyett a termelői termő-élet diadaléért harcol...

Ezt a haladást akarják szolgál-ni gazdasági tudásukkal a pedagó-gusok is. Ezért hallgatjuk figyelemmel a további felvilágosítást is. Megtud-juk a vezetőségtől, hogy az ötéves terv keretében 500 családi ház épült — már ez évben 52 ház —, 4 ezer hold földet rizsrel vetnek be, a legelőket megújítják, erdőter-lepitenek, a természetápoló emel-kező állatok törzsalományát meger-ősítve az állatállományt szaporít-ják. Pl. birkából 3 évt múlva már 40-000 darab lesz.

A baromfi állomány már meg is van. Láttuk az összkomfortos, mo-dern baromfi házakat. A tágas ki-futókban vidáman futkosott a kis-csirke, ruca, liba, pulyka sok tíz-ezre. Öröm volt látni a termelői, újító munka e beszédes „lútkosó” bizonyosságát. Láttunk még sok más egyebet is.

Sajnos, az időnk lejárt s el kell-tett menünk az újjáalakuló pusztá-mítai középpontjából.

A HORTOBÁGYI CSÁRDÁBAN

A poros, fáradt pedagógus cso-port a híres, kilenclyukú hidon át a Csárda felé vette az útát.

A visszaindulásig még volt idő a pihenésre. Megindultak a sörös és boros poharak... Sőt hordók! Ennyi és ilyen szomjas — e már kivételesen nem tudomány-szomj volt — embernek a hortobá-gyi tűző napon elpárolgott vízmeny nyírséget nem kis mennyiségű nedű volt képes, úgy ahogy előlteni. Ennek egyébként nemcsak a „be-fátás”, a zseb is szűk, de ha-zo-nos határt szabott...

A kecskelábú asztalok köré telepedett jóhangú társaság ajkán felcsendült a népdal: „Hortobágy-nak széles vize! Kis pef lovam, ne félj tőle! Még az éjjel egy órára, Bevágtatok a csárdába...”

Mi nem vártuk meg az éjjel egy-órát, hanem 9 óra felé „kivágtat-tunk” az állomásra, ahol már pőb-őgött a „luxus szerelvény” mozdó-nya. Mondván:

— Menünk vissza Debrecenbe! Indul is a vonat! S a kerekék ritmúsára kialakult bennem e né-hány soroska:

Fúj a szél a Hortobágyon...
Újra vajjon mikor látom?
Fújja a szél a szik portát...
Befedi a lábunk nyomát...

SOLYOM JÓZSEF

Ébresztőóra a zsebben

A munkaversenyből a szoviet óraipar is kivészi részét. Ebben az évben hatvan százalékkal haladja-túl az eddigi termelést. Egyes óra-gyárak különleges típusú férfi-és női karórákat és autórórákat készí-tenek. Különösen nagy sikerük lesz azoknak a kis ébresztőóráknak, amelyek nem nagyobbak egy zseb-óránál.

Emelkedik rizstermelésünk

Rizstermelésünk az elmúlt esztendőben hatalmas mértékben megnövekedett. Míg 1946-ban és 47-ben behozatalra kényserültünk, most oly bőséges termésként van, hogy exportálni is tudunk. 1945-ben még mindössze 200 hold terü-letet vetettek be rizsrel. Ez a ve-tésterület minden évben fokozó-dott és idén már 25.000 holdon termesztenek rizst.

1945-ben két és fél vagon, a köv-velkező évben már 216 vagon, 1947-ben 1500 vagon, tavaly pedig 3.600 vagon rizst termelt hazánk-ban. A rizstermelés fokozásával csökkent a rizs fogyasztói ára: 1946-ban 14 forintba került egy kiló rizs ma 8 forint 60 fillér az ára.

Az államosított Hungária-Göz-malom rizshántoló üzemét korsze-rű berendezéssel látták el és a rizs hántolása kifogástalan. A ma-gyar rizs minőségileg jobb, mint az eddigi importáltak. Lagyjobban az bizonyítja a magyar rizs kiváló mi-nőségét, hogy több külföldi állam-nak szállítottunk már nagy menny-isésekben.

